

Sammanfattning

Utskottet behandlar i detta betänkande 30 motionsyrkanden från den allmänna motionstiden 1989 om jakt och viltvård. Motionerna gäller bl. a. organisation och administration av älgjakten, reglerad jakt inom renskötselområdet, viltskador, skadskjutet vilt, sjöfågeljakt, utplantering av rådjur, vård av björn- och vargstam, m.m. Med anledning av motioner (fp, c, vpk) föreslår utskottet att regeringen skall återkomma till riksdagen med förslag om ändring i jaktlagen i syfte att undanröja de oklarheter som enligt utskottets mening föreligger när det gäller förutsättningarna för registrering av licensområde enligt huvudregeln i 33 § jaktlagen (A-licens). Utskottet avstyrker övriga motionsyrkanden.

Till betänkandet har fogats nio reservationer och ett särskilt yttrande.

Motioner

1988/89:Jo324 av Karl Erik Olsson m.fl. (c) vari yrkas

9. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om viltskador på skog.

1988/89:Jo704 av Ulla Pettersson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utplantering av rådjur på Gotland.

1988/89:Jo707 av Elving Andersson och Ingvar Karlsson i Bengtsfors (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om införande av förbud mot blyhagel i Sverige.

1988/89:Jo720 av Berith Eriksson m.fl. (vpk) vari yrkas

1. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i jaktlagen att tjuvjakt på ren bedöms som grov stöld,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan ändring i jaktlagen att förverkansbestämmelserna vid stöld/tjuvjakt av ren överensstämmer med de gällande för olovlig jakt på älg.

1988/89:Jo727 av Hans Dau och Sven Eric Lorentzon (m) vari yrkas 1989/90:JoU4

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att skogsägare, med mindre restriktiva bestämmelser, bör kunna få ersättning när omplantering blir nödvändig,

2. att riksdagen beslutar att fällavgifter via medel ur viltskadefonden skall utgå till omplanteringar som utdöms på grund av betesskador från vilt.

1988/89:Jo754 av Isa Halvarsson (fp) vari yrkas att riksdagen hos regeringen begär en översyn av gällande bestämmelser i syfte att tillåta jägare att följa skadskjutet vilt över gränsen Sverige-Norge.

1988/89:Jo762 av Kurt Ove Johansson (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att genom naturvårdsverket ekonomiskt stödja projekt som syftar till att återskapa en fast vital vargstam i Sverige.

1988/89:Jo782 av Larz Johansson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om översyn av gällande regler för ersättning för viltskador.

1988/89:Jo791 av Leo Persson och Bo Finnkvist (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av björnprojektets slutförande.

1988/89:Jo805 av Olle Östrand (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att jaktkortsregistret bör överföras till myndighet.

1988/89:Jo827 av Anna Wohlin-Andersson och Sven-Olof Petersson (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om en kort vårvinterjakt på sjöfågel.

1988/89:Jo828 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c,vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ökat bidrag till Jägarnas Riksförbund-Landsbygdens Jägars allmännyttiga verksamhet.

1988/89:Jo829 av Anna Wohlin-Andersson m.fl. (c,vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om älgjaktens organisation och administration.

1988/89:Jo833 av Hans Dau och Karl-Gösta Svenson (m) vari yrkas

1. att riksdagen begär att regeringen utvärderar hur den nya jaktlagen påverkat de små jakträttsinnehavarnas möjlighet till älgjakt,

2. att riksdagen begär att regeringen utreder och kommer med förslag om hur de små jakträttsinnehavarnas rätt skall kunna återställas,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om de små markägarnas möjlighet till utökad jakttid och djurval under den tid utvärderingen pågår,

4. att riksdagen begär att regeringen utreder och kommer med förslag om hur konflikten kring "dubbelregistreringen" skall lösas. 1989/90:JoU4

1988/89:Jo842 av Mats Lindberg och Leif Marklund (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om upplåtande av älgjaktstillstånd inom renskötselområdet.

1988/89:Jo856 av Arne Andersson i Ljung (m) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bidrag till jaktadministrationens kostnader,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avveckling av den centrala viltskaderegleringsfonden i dess nuvarande form.

1988/89:Jo858 av Anna Horn af Rantzien m.fl. (mp,c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att blyhagel bör förbjudas från och med år 1991 vid all jakt och sportskytte.

1988/89:Jo868 av Gunhild Bolander (c) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändring i gällande förordning som reglerar inplantering av djurarter, så att Gotland särbehandlas i naturvårdshänseende.

1988/89:Jo874 av Paul Lestander m.fl. (vpk) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om behovet av utvärdering av beslut om reglerad jakt.

1988/89:Jo878 av Sigge Godin (fp) vari yrkas

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om länsstyrelsernas administration av älgjakten,

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om avskaffande av kravet om grannarnas lov för att få registrera B-licensområde,

3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om att Västernorrland tills vidare skall få utgöra försökslän för fördjupad samverkan inom jaktadministrationen samt att Jägarnas Riksförbund-Landsbygdens Jägars länsdistrikt i Västernorrlands län erhåller bidrag för en tjänst som handläggare.

1988/89:Jo890 av Ivar Virgin och Sten Svensson (m) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om ändring av jakttiden för älgjakt.

1988/89:Jo897 av Olle Östrand (s) vari yrkas att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om bidrag till Jägarnas Riksförbund-Landsbygdens Jägars allmännyttiga verksamhet.

Älgjakt m.m.

Motionerna

Utfallet av det nya älgjaktssystemet är enligt motionärerna i motion Jo829 (c, vpk) inte i överensstämmelse med de förutsättningar som var vägledande för riksdagens beslut år 1987. Vid administrationen har flertalet länsstyrelser frångått de regler som fastlades i riksdagsbeslutet och som anges i lagstiftningen. Med undantag för särskilt söndersplittrade jaktområden skulle de nya A-licensområdena registreras enligt samma grunder som tidigare licensområden. Jaktområdet skall medge en årlig avskjutning av minst ett vuxet djur per år. Enligt motionärerna har länsstyrelserna dock börjat ställa arealkrav för A-licens för två älgar. Även i fråga om registrering av B-licensområdena frångår flertalet länsstyrelser riksdagsbeslutet. När riksdagen godtog jordbruksutskottets betänkande JoU 1986/87:15 fastställdes de fem villkorspunkterna för rätt till registrering av B-licensområde. Beträffande kravet på medgivande från angränsande licensområde har länsstyrelserna vid sin tillämpning uppställt krav på sådant medgivande och intyg från samtliga licensområden i grannskapet. Enligt motionärerna måste det ankomma på riksdagen att tillse att tidigare riksdagsbeslut och gällande lagstiftning efterlevs vid den regionala administrationen. Även i motion Jo878 (fp) yrkande 1 hävdas att länsstyrelserna i många fall uppställt högre krav för jaktutövningen än vad riksdagen avsåg och angav i sitt beslut. För A-licensområdena var den klart uttryckta meningen att dessa skulle bestå enligt oförändrade regler, med undantag för att det borde finnas möjlighet att "något skärpa kraven" i fråga om licensområden som var osammanhängande och splittrade på många olika skiften. Följdriktigt skulle kravet för A-licens vara att jaktområdet medgav en årlig avskjutning av minst en vuxen älg. Trots detta frångår länsstyrelserna detta beslut och kräver areal för två djur. Beträffande B-licensområdena har länsstyrelserna vägrat registrering fast områdena fyllt de krav som angavs i grunderna för riksdagsbeslutet. Vidare har länsstyrelserna genomgående kortat av jakttiden för B-licenserna till 2– 4 dagar. Samtidigt har de stora jaktområdena fått extra tilldelningar och förlängda jaktider med hänsyn till de ökande skogsskadorna. Ökande skogsskador torde dock enligt motionärerna även drabba de mindre jaktområdena. Länsstyrelsernas handläggning av älgjaksfrågorna är i dessa avseenden inte konsekvent och objektiv. För att få B-licens är flertalet markägare tvingade att gå runt i socknen och fråga sina större markgrannar om lov för att få jaga vuxen älg på sin egen mark. Detta förfaringssätt är kränkande. Kravet om grannars lov för att registrera B-licensområde bör därför avskaffas (yrkande 2).

I motion Jo833 (m) framhålls att de nya bestämmelserna i jaktlagstiftningen av många jakträttsinnehavare upplevs som ingrepp i den enskilda jakträtten. Särskilt de små markägarna har känt sig berövade sin urgamla rätt att själva få disponera sin mark. Mot bakgrund av att Sverige är världens älgstätaste land borde vi ha råd att vara generösa mot de små markägarna som under alla förhållanden står för en marginell del av älgstammens beskattning. En utvärdering av hur den nya jaktlagen tillämpats och fungerat med avseende på de små markägarnas möjligheter till älgjakt bör enligt motionärerna göras (yrkande 1). Samtidigt bör regeringen ges i uppdrag att utreda och komma med förslag till hur de små jakträttsinnehavarnas rätt skall kunna återställas (yrkande 2). Med beaktande av de skogsskador som älgen förorsakar på många håll i landet bör de små markägarna i avvaktan på en utvärdering få möjlighet till något längre jakttid samt att även få fälla vuxet hondjur (yrkande 3).

I motion Jo890 (m) framhålls att älgjakten ger många svenskar rika möjligheter till naturupplevelser. Den generella jaktidens 3– 4 dagar med början på måndagar innebär dock att de som inte kan ta ledigt från sitt arbete har svårt att delta. Enligt motionärerna skulle möjligheterna öka om älgjakten började en fredag eller en lördag. En sådan ändring vore därför önskvärd.

Älgjakten inom renskötselområdet är föremål för flera motionsyrkanden. Den s.k. dubbelregistreringen av älgjaktsområden som sker ovanför odlingsgränsen har enligt motionärerna i motionerna Jo833 (m) yrkande 4 och Jo874 (vpk) medfört skärpta motsättningar mellan olika jägargrupper m. fl. Efter kommande jaktsäsong bör regeringen låta utreda dessa frågor och skyndsamt lägga fram förslag till åtgärder. Med anledning av att dubbelregistrering av jaktområden visat sig medföra stora problem föreslås i motion Jo842 (s) att varje registrerat älgjaktsområde på kronomark ges en produktionsanpassad älgutdelning. Vid ett och samma tillfälle får högst ett jaktlag bedriva jakt efter älg i området och det får ankomma på lantbruksnämnden att göra en rättvis fördelning. Mot bakgrund av att jakten är en viktig fritidssysselsättning i denna del av landet måste samtliga bofasta i fjällområdet kunna erbjudas bra jaktmöjligheter till rimliga kostnader. Detta förfaringsätt kan enligt motionärerna inte ses som ett intrång i samernas rätt till jakt. Enskild mark bör registreras enligt jakträttsinnehavarens önskemål.

Då Västernorrland kommit att fungera som ett föregångslän i fråga om den jaktliga administrationen finns det enligt motion Jo878 (fp) yrkande 3 starka skäl att låta Västernorrland utgöra försökslän för en ytterligare fördjupad samverkan av den jaktliga administrationen. Detta förutsätter att Jägarnas riksförbund-Landsbygdens jägares länsorganisation erhåller ett årligt bidrag som täcker kostnaden för en handläggartjänst. En sådan tjänst kan medverka till ett förbättrat

beslutsunderlag för länsstyrelsen samtidigt som möjligheterna till uppföljningsarbete med anledning av cesiumnedfallet förbättras. Mot bakgrund av de stora kostnader som älgskadorna medför är bidraget, som kan tas ur jaktvårdsfonden eller viltskadefonden, en låg kostnad i förhållande till förväntad nytta.

Den situation som uppstår när ett villebråd som har skadskjutits tar sig över gränsen till ett nordiskt grannland är föremål för ett yrkande i motion Jo754 (fp). Enligt motionären får en jägare inte föra med sig sitt jaktvapen och följa ett skadskjutet djur över gränsen in i exempelvis Norge. Reglerna borde ändras så att djur slipper att dö i onödiga plågor. I de fall där vilt skadskjutits och därefter tagit sig över gränsen till ett grannland borde jägaren få följa efter djuret över gränsen och avliva djuret. Jägaren skulle därefter ha skyldighet att underrätta tullmyndighet och vederbörande jaktledare.

I motion Jo827 (c) framhålls att en tidig vårjakt på sjöfågel under några dagar förbehållen den bofasta skärgårdsbefolkningen inte i något avseende skulle vara till skada för sjöfågelbeståndet. Jakten skulle endast omfatta hanfågel och antalet fällda fåglar skulle vara av liten omfattning. Ett existerande överskott på hanfågel, innebärande försvårad häckning, skulle på detta vis enligt motionärerna kunna minskas.

Utskottets överväganden

Den nu gällande jaktlagen (1987:259) trädde i kraft den 1 januari 1988. Enligt 33 § jaktlagen får jakt efter älg endast ske efter licens av länsstyrelsen och inom område som länsstyrelsen har registrerat. Vidare stadgas bl. a. att ett licensområde skall vara av sådan storlek och beskaffenhet i övrigt att det är lämpat för älgjakt. Länsstyrelsen får vägra att registrera ett område som licensområde eller besluta om avregistrering om området inte medger en avskjutning av minst ett vuxet djur om året.

Med stöd av 29 § jaktlagen har regeringen meddelat föreskrifter om jakttider, licensjakt m.m. i jaktförordningen (1987:905). Denna förordning innehåller bemyndigande för statens naturvårdsverk att meddela föreskrifter om bl. a. registrering av licensområde för älgjakt. Naturvårdsverket har meddelat sådana föreskrifter i kungörelsen med föreskrifter om jakt (SNFS 1987:4).

Till bl.a. föreskrifterna om registrering av licensområde enligt huvudregeln har naturvårdsverket också utformat allmänna råd. Sammanfattningsvis konstaterar naturvårdsverket bl.a. följande. En produktionsanpassad avskjutning förutsätter normalt att en viss andel kalv fälls. En samlad bedömning av dels kravet på en produktionsanpassad jakt, dels föreskriften att ett egentligt licensområde skall kunna tilldelas minst en vuxen älg per år, leder i praktiken fram till att ett licensområde skall ha sådan storlek att det tål en avskjutning av ett vuxet djur och en kalv, det vill säga två älgar per år. En tilldelning av endast ett vuxet djur varje år är enligt naturvårdsverket i flertalet fall en övertilldelning, som motverkar en ökad samordning.

Utskottet har erfarit att frågan om de av naturvårdsverket utfärdade allmänna råden i vad avser registrering av licensområde enligt huvudregeln (A-licens) står i överensstämmelse med gällande jaktlagstiftning har varit föremål för justitieombudsmannens (JO) prövning. I beslut den 3 mars 1989 (Dnr. 1538— 1988) förklarar JO bl.a. att den tolkning av lag och förarbeten som naturvårdsverket låter komma till uttryck i sina allmänna råd inte kan sägas stå i direkt strid med jaktlagen. Samtidigt konstateras att regelsystemet på den aktuella punkten vidlades av en besvärande oklarhet och att en översyn av regleringen framstår som påkallad.

Vid riksdagens behandling av förslaget till nu gällande jaktlagstiftning (Prop. 1986/87:58, JoU 1986/87:15, rskr. 190) godtogs i allt väsentligt regeringens förslag och överväganden rörande licensjakt på älg inom registrerade licensområden. Ett eftersträvansvärt mål var således att ett licensområde medgav avskjutning av minst ett djur per år vid en balanserad älg tillgång. En eventuell skärpning av kraven för att nå detta mål skulle emellertid ske med mycket stor försiktighet. En generös tillämpning förordades som i första hand skulle komma välarrenderade och i storlek närliggande områden till godo. En förbättrad samordning skulle möjliggöra en produktionsanpassad jakt inom stora och stabila licensområden. Syftet med 33 § andra stycket jaktlagen var således att möjliggöra för mindre markägare att registrera ett licensområde enligt huvudregeln om området medgav en årlig avskjutning av minst ett djur. En samlad bedömning av ordalydelsen av 33 § jämte förarbeten måste enligt utskottets mening leda till den slutsatsen att registrering av ett licensområde inte får vägras *enbart* på den grunden att området inte medger en större avskjutning än ett djur om året. Utskottet delar motionärernas uppfattning så till vida att det förefaller som om tillämpningen av 33 § resulterat i en mera restriktiv hållning gentemot den berörda gruppen markägare än som avsågs i riksdagens beslut.

Utskottet anser det därför motiverat att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om ändring i jaktlagen i syfte att undanröja de oklarheter som föreligger när det gäller förutsättningarna för registrering av licensområde enligt huvudregeln i 33 § jaktlagen. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna Jo829 i motsvarande del och Jo878 yrkande 1 i motsvarande del bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

När det gäller områden som inte uppfyller förutsättningarna för registrering av licensområde enligt huvudregeln får utskottet anföra följande. Utskottet har tidigare i samband med behandlingen av den nu gällande jaktlagen betonat behovet av ett system för älgjakt som var dynamiskt i den mening att en förbättrad samordning eftersträvades för

bildandet av licensområden som var tillräckligt stora för produktionsanpassad jakt. Samtidigt förordades den idag tillgängliga möjligheten att registrera licensområden efter särskild prövning (B-licens). Ett accepterande av de minsta licensområdena betraktades dock som ett steg på vägen mot den samordning som eftersträvades.

Mot bakgrund av att nuvarande jaktlagstiftning trädde i kraft så sent som den 1 januari 1988 finns anledning att ytterligare avvakta en stabilisering i dess tillämpning innan behovet av eventuella justeringar prövas. Utskottet är således inte berett att tillmötesgå de krav på en översyn av jaktlagen som förs fram i motion Jo833 yrkandena 1, 2 och 3. Motionen avstyrks därför i dessa delar.

Med motsvarande motivering avstyrker utskottet även motionerna Jo829 (återstående del), Jo878 yrkandena 1 (återstående del), 2 och 3.

Det ankommer enligt utskottets mening på berörda myndigheter att tillse att organisationen av älgjakten inom renskötselområdet genomförs på ett sådant sätt att samtliga intressenters önskemål i största möjliga utsträckning tillfredsställs. Samtidigt måste kraven på största möjliga säkerhet tillgodoses. Även den nuvarande organisationen av älgjakten inom renskötselområdet skapades i samband med tillkomsten av nu gällande jaktlag. Utskottet anser därför att den korta tid som förflutit efter jaktlagens ikraftträdande även i detta sammanhang motiverar att en eventuell omprövning får anstå ytterligare en tid. Med hänsyn härtill avstyrks motionerna Jo833 yrkande 4, Jo842 och Jo874.

Regeringen har enligt gällande jaktlag bemyndigats att meddela de föreskrifter som befins erforderliga för bl.a. bestämmandet av tidpunkten för älgjakten. Enligt bilaga 2 till jaktförordningen är jakttiden fem dagar eller den kortare tid som länsstyrelsen bestämmer. Utskottet anser sig därmed inte ha anledning att föreslå riksdagen ett särskilt uttalande beträffande begynnelsetidpunkten för den årliga älgjakten. Med det anförda avstyrker utskottet motion Jo890.

Den i motion Jo754 uppmärksammade frågan om möjligheten att följa skadeskjutet vilt över riksgränsen har tidigare varit föremål för utskottets beredning. Skäl att frångå tidigare ställningstagande, som redovisas i betänkandet JoU 1986/87:15 s.45, finns inte. Utskottet avstyrker därmed motionen.

Utskottet har vid flera tillfällen avvisat förslag om vårjakt på sjöfågel (senast 1988/89:JoU10). I dessa sammanhang har utskottet framhållit principen att jakt inte bör tillåtas under viltets föryngringstid. Dessutom skulle en sådan jakt utgöra en belastning för Sveriges del i det internationella samarbetet på naturvårdens och miljövårdens områden. Utskottet frångår inte detta ställningstagande. Motion Jo827 avstyrks.

Motionerna

I motion Jo324 (c) yrkande 9 framhålls att ett av hoten mot skogsbruket är viltskadorna och då främst älgbetning. Det är därför enligt motionärerna viktigt att hålla älgstammen på en rimlig nivå och att fastighetsägaren får en ökad möjlighet att påverka viltstammens storlek. Privata skogsägare som drabbas av omfattande viltskador bör utfå viss ersättning för skadorna.

I motion Jo727 (m) framhålls att framför allt älg- och rådjursstammarna har vuxit mycket kraftigt jämsides med den skogliga utvecklingen. Betetrycket har blivit så stort att stora arealer av framför allt tallungskog fått svåra skador. Många skogsägare drabbas av stora kostnader för återplantering i de svårast skadade bestånden. Skogsbruket kan dessutom tvingas bort från ett mer varierat skogsbruk med tall och lövträd, eftersom framför allt dessa trädslag blir illa åtgångna, och övergå till enbart gran. Alla inblandade parter måste dra lärdom av tidigare erfarenheter och söka lämpliga lösningar. Länsstyrelserna får själva svara för att med fällavgifter finansiera bidrag till skogsvårdsåtgärder som föranletts av viltskador. Dessa bidrag har dock omgärdats med sådana restriktiva bestämmelser att de i de flesta fall inte kan utgå. Därmed har det ekonomiska trycket mot fällavgifterna och därmed jägarna uteblivit. Enligt motionärerna bör skogsägare, med mindre restriktiva bestämmelser, kunna få ersättning när omplantering blir nödvändig (yrkande 1). Viltet och jägarna bör stå för en större del av skadorna genom att återplanteringen bekostas av fällavgifterna (yrkande 2).

Enligt motion Jo782 (c) utgör jordbruksarrendatorerna en stor kategori skadelidande som har små möjligheter att själva påverka förekomsten av vilt. Trots detta får de bära en betydande självrisk även i de fall då ersättning för skador utgår. Detta kan inte anses vara skäligt varför den pågående översynen av viltskadeersättningen bör beakta arrendatorernas ställning. Vid denna översyn bör dessutom frågan om ersättning för skador förorsakade av vildsvin tas upp.

I motion Jo856 (m) framhålls att endast bidrag till jaktens administration skall utgå ur viltskadefond och viltskaderegleringsfond (yrkande 1) och att viltskaderegleringsfonden i dess nuvarande form skall avvecklas (yrkande 2).

Utskottet delar den oro som kommit till uttryck i flera motioner rörande viltskadornas utveckling. Utskottet har dock tidigare framhållit att resultatet av den nya viltvårdspolitiken borde avvaktas ytterligare en tid innan en eventuell omprövning görs av ersättningssystemet. I de fall skogsplanteringar utsätts för så svåra skador av älg att en omplantering är nödvändig enligt skogsvårdslagstiftningen har riksdagen godtagit en tvåårig försöksverksamhet med bidrag till omplantering (JoU 1987/88:17, rskr. 184).

Med hänsyn till att det nuvarande ersättningssystemet för viltskador visat sig ha brister har regeringen dessutom föranstaltat om en översyn av systemet och därvid tillkallat en särskild utredare. I regeringsbeslutet (Dir. 1988:19) erinras bl. a. om att möjligheterna att finna ett system för ersättning och finansiering som inte leder till en sådan höjning av fällavgifterna att de blir oskäligen skall undersökas. Förebyggande åtgärder och arrendatorernas ställning omtalas särskilt bland de frågor som bör bli föremål för överväganden i detta sammanhang.

I avvaktan på resultatet av utredningen anser utskottet det inte meningsfullt att nu föreslå något riksdagsuttalande med anledning av motionerna Jo324 yrkande 9 och Jo727 yrkande 1. Motionerna avstyrks.

Med samma motivering avstyrks även motion Jo727 yrkande 2.

Utskottet konstaterar att den översyn av gällande regler för viltskaundersättning, som begärs i motion Jo782, till största delen torde tillgodoses genom ovan nämnda regeringsbeslut. Motionen avstyrks således.

I samband med riksdagens behandling av den nya jaktlagen bemyndigades regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att fatta beslut om avgiftsfinansiering av älgjaktens administration. En sådan finansiering skulle bl. a. bromsa ökande anspråk på de medel som inflyter i form av fällavgifter. I övrigt lämnades regeringens förslag till finansiering utan erinran (JoU 1986/87:15 s. 43) Utskottet har inte funnit anledning till annat ställningstagande i denna fråga. Med det anförda avstyrks motion Jo856 yrkandena 1 och 2.

Viltvård

Motionerna

Utplantering av rådjur på Gotland är föremål för yrkandena i motionerna Jo704 (s) och Jo868 (c). Motionärerna framhåller flera faktorer som talar mot en utplantering av rådjur på Gotland. Bl.a. nämns risken för ökat antal trafikolyckor, skador på grödor samt oönskad ingrepp i den naturliga faunan. En särbestämmelse för Gotland kan motiveras med att ön är isolerad och att inga landlevande djur kan ta sig dit utan mänskligt ingripande. Det är enligt motionärerna av största betydelse att utplantering på Gotland av för ön främmande djurarter görs beroende av tillstånd från naturvårdsverket.

I motion Jo762 (s) framhålls att enbart lagstiftning inte räcker för att skapa goda goda betingelser för de vargar som på ett naturligt sätt funnit sin hemvist i Sverige att utvecklas till en livskraftig stam. I det långa loppet är det enligt motionären omöjligt att bevara en vargstam mot ortsbefolkningens intresse. Ansvariga myndigheter måste därför ges de resurser som behövs för att med olika medel vinna över folkflertalet i berörda områden. Mycket kan också göras för att minska de ekonomiska förluster som en livskraftig vargstam kan orsaka. Statliga medel borde bl.a. tillföras försök med stängsel för att skydda tamboskap i områden med varg. Naturvårdsverkets medelsram för detta ändamål måste därför höjas kraftigt. Skapandet av livsbetingelser för vargen förutsätter ett arbete i kontrollerade former som ger erforderlig kunskap om djurens livsmönster. Naturvårdsverket måste därför ges resurser så att vargarna kan följas under större del av året. En ytterligare förutsättning för ett framgångsrikt arbete är ett intensifierat nordiskt samarbete.

Bristande kunskaper om björnen har enligt motion Jo791 (s) medfört svårigheter för naturvårdsverket när det gäller tillståndsprövningen för den avlysningsjakt som bedrivs på björn. Naturvårdsverket borde därför tillföras medel så att det år 1984 påbörjade s.k. björnprojektet kan slutföras.

Utskottets överväganden

Den viltvårdspolitik som lades fast i samband med riksdagens behandling av den nya jaktlagen (Prop. 1986/87:58 s. 22ff, JoU 1986/87:15 s. 27) innebär bl.a. att viltet skall vårdas i syfte att bevara de arter som tillhör landets viltbestånd och att främja en med hänsyn till allmänna och enskilda intressen lämplig utveckling av viltstammen. För att förhindra att främmande viltarter okontrollerat etablerar sig i landet upptäcktes krav på särskilt tillstånd för att utplantera eller ha sådana djur i hägn. Skaderisken motiverade även en stor försiktighet med utplantering i nya områden av arter som redan finns i landet. Regeringen bemyndigades att meddela föreskrifter om att vissa slag av vilt inte fick sättas ut i frihet eller i hägn. Gällande reglering på detta område återfinns i 41 § jaktförordningen (1987:905). Genom en ändring av förevarande lagparagraf, som träder i kraft den 1 november 1989, kommer rådjur att omfattas av förbudet mot utplantering. För Gotlands län kommer därutöver att gälla att utplantering av djur förutsätter att arten eller rasen vid 1987 års utgång tillhört länets viltbestånd genom naturlig utbredning. Motionerna Jo704 och Jo868 kan mot bakgrund av det anförda anses tillgodsedda.

Utskottet har i olika sammanhang framhållit behovet av kraftfulla åtgärder för att skydda bl.a. utrotningshotade djurarter. Härvid har särskilt betonats vikten av en målinriktad forskning och utformandet av ett särskilt handlingsprogram för vård av akut hotade arter. Dessa överväganden föranledde dessutom utskottet att för innevarande bud-

1989/90:JoU4
getår föreslå ett med 820 000 kr. höjt anslag till vården av hotade arter (1988/89:JoU13). Det ankommer dock enligt utskottets mening inte på riksdagen att i detta sammanhang uttala sig om enskilda projekt på viltvårdens område. Utskottet lämnar därför inget förslag i enlighet med de krav som förs fram i motionerna Jo762 och Jo791. Motionerna avstyrks i den mån de inte kan anses tillgodosedda med vad utskottet anfört.

Stöd till organisationer

Motioner

Administrationn av jakten och viltvården är uppdelad i en beslutande och granskande myndighetsfunktion samt en praktisk verksamhetsdel. Den praktiska verksamheten utförs av landets båda jägarorganisationer. För detta uppdrag erhåller båda jägarorganisationerna bidrag ur jaktvårdsfonden. I motionerna Jo828 (c, vpk) och Jo897 (s) framhålls dock att bidraget till Jägarnas riksförbund-Landsbygdens jägare är så lågt satt att det inte står i rimlig proportion till det allmännyttiga arbete som organisationen utför. Vid fördelningen av medel ur jaktvårdsfonden bör därför bidraget till riksförbundet räknas upp.

Utskottets överväganden

I 41 § jaktlagen har regeringen erhållit riksdagens bemyndigande att bestämma om användningen av jaktvårdsfonden för främjande av viltvård eller liknande ändamål som är förenliga med jaktlagens syften.

Utskottet har tidigare vid behandling av motioner med krav på ökade bidrag till Jägarnas riksförbund - Landsbygdens jägare erinrat om att medelstillelningen bl. a. grundas på de olika organisationernas ansvar för jakten och den praktiska viltvården (senast 1988/89:JoU 10 s. 3). Utskottet har erfarit att riksförbundet för innevarande budgetår beviljats ett bidrag på 500 000 kr. Med det anförda avstyrker utskottet motionerna Jo828 och Jo897.

Motionerna

I motionerna Jo707 (c) och Jo858 (c, mp) framförs krav på ett förbud mot blyhagel. Som alternativ till blyhagel kan stålhagel användas. Dessa ger enligt motionärerna inte samma negativa miljöverkningar.

Den ökande omfattningen av stöld och tjuvjakt av ren visar enligt motionärerna i motion Jo720 (vpk) att nuvarande straffsanktioner är otillräckliga. Nuvarande lagstiftning är ett uttryck för att samisk egendom ges ett skydd av lägre valör än vad som gäller annan egendom. Denna diskriminering måste enligt motionärerna upphöra och därför bör riksdagen hos regeringen begära förslag till sådan ändring i gällande lagstiftning att tjuvjakt på ren bedöms som grov stöld (yrkande 1) och att förverkandereglerna vid stöld/tjuvjakt på ren överensstämmer med gällande regler för olovlig jakt på älg (yrkande 2).

Enligt motion Jo805 (s) är alla landets jägare ålagda att erlægga en årlig jaktvårdsavgift för erhållande av statligt jaktkort. Jaktkortsregistret är en statlig angelägenhet och motionären anser att registret skall vara placerat vid en statlig myndighet. I första hand torde postverkets adressregister kunna komma i fråga för innehav av jaktkortsregistret.

Utskottets överväganden

Med stöd av 30 och 52 §§ jaktlagen och 10 § jaktförordningen har frågan om tillåtna jaktmedel hänförs till naturvårdsverkets kompetensområde. Med hänsyn härtill anser utskottet inte att det finns anledning att föreslå riksdagen att ett särskilt uttalande görs i denna fråga. Utskottet avstyrker, således motionerna Jo707 och Jo858.

Eventuella skillnader i sättet att beivra tillgrepp av ren och olovlig jakt och tillägnande av vilt har sitt ursprung i att renen är ett tamdjur. Tillgrepp av sådant djur är att hänföra till brottsbalkens tillämpningsområde. Därvid bör särskilt uppmärksammas att straffskalan för tillgreppsbrott som inte är att beteckna som grovt brott motsvaras av straffskalan för grovt jaktbrott. Utskottet delar således inte motionärernas uppfattning att lagstiftningen i straffrättsligt hänseende ger samisk egendom ett sämre skydd än i de fall jaktlagstiftningen är tillämplig. Detsamma gäller frågan om förverkande av vapen m.m. som i fråga om stöld av tamdjur givetvis kan regleras med brottsbalkens bestämmelser om särskild rättsverkan av brott. Med det anförda avstyrks motion Jo720 yrkandena 1 och 2.

Utskottet har tidigare konstaterat att det inte finns skäl till någon mera genomgripande förändring av den nuvarande administrationen på jakt- och viltvårdsområdet (JoU 1986/87:15 s.57). Vad som anförts i motion Jo805 utgör härvidlag inte skäl till ändrat ställningstagande. Rådande arbetsfördelning mellan myndigheter och frivilligorganisationer bör enligt utskottets mening bibehållas. Utskottet avstyrker således motionen.

Utskottet hemställer

1. beträffande *registrering av licensområde enligt huvudregeln*
att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Jo829 i
motsvarande del och 1988/89:Jo878 yrkande 1 i motsvarande del
ger regeringen till känna vad utskottet anför,

2. beträffande *länsstyrelsens administration i övrigt av älgjakten
m.m.*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Jo829 i återstående del
och 1988/89:Jo878 yrkandena 1 i återstående del, 2 och 3,

3. beträffande *översyn m. m. av den nya jaktlagen*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo833 yrkandena 1, 2 och 3,

4. beträffande *älgjakten inom renskötseområdet*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Jo833 yrkande 4,
1988/89:Jo842 och 1988/89:Jo874,

5. beträffande *begynnelseid för älgjakten*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo890,

6. beträffande *efterföljandet av skadat vilt över riksgränsen*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo754,

7. beträffande *vårvinterjakt på sjöfågel*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo827,

8. beträffande *viltskador*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Jo324 yrkande 9 och
1988/89:Jo727 yrkande 1,

9. beträffande *fällavgifter och omplantering*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo727 yrkande 2,

10. beträffande *översyn av viltskadeersättningen*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo782,

11. beträffande *jaktadministration m.m.*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo856 yrkandena 1 och 2,

12. beträffande *utplantering av rådjur*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Jo704 och
1988/89:Jo868,

13. beträffande *varg och björn*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Jo762 och
1988/89:Jo791,

14. beträffande *bidrag till Jägarnäs riksförbund - Landsbygdens
jägare*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Jo828 och
1988/89:Jo897,

15. beträffande *blyhagel*

att riksdagen avslår motionerna 1988/89:Jo707 och
1988/89:Jo858,

16. beträffande *olovlig jakt på ren*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo720 yrkandena 1 och 2,

17. beträffande *jaktkortsregister*

att riksdagen avslår motion 1988/89:Jo805.

På jordbruksutskottets vägnar

Karl Erik Olsson

Närvarande: Karl Erik Olsson (c), Håkan Strömberg (s), Sven Eric Lorentzon (m), Grethe Lundblad (s), Lars Ernestam (fp), Martin Segerstedt (s), Jens Eriksson (m), Margareta Winberg (s), Åke Selberg (s), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk), Åsa Domeij (mp), Inge Carlsson (s), Kaj Larsson (s), Carl G Nilsson (m), Håkan Holmberg (fp) och Berndt Ekholm (s).

Reservationer

1. Översyn m.m. av den nya jaktlagen (mom.3)

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Carl G Nilsson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 7 börjar med "När det" och på s. 8 slutar med "dessa delar." bort ha följande lydelse:

Som framgår av utskottets tidigare ställningstagande till frågan om villkoren för registrering av licensområde enligt huvudregeln delar utskottet de farhågor som redovisas i motion Jo833 beträffande den oklara tillämpning av den nya jaktlagstiftningen som kan skönjas både på regional och central nivå. Många jakträttshavares uppfattning att reglerna innebär ett oacceptabelt ingrepp i den enskilda jakträtten förstärks troligen och detta kan enligt utskottets mening inte vara till gagn för någondera part. I likhet med motionärerna anser utskottet dessutom att en generös tillämpning av bestämmelserna kan motiveras mot bakgrund av att Sverige är ett av världens älgötaste länder. För att kunna åtgärda de påtalade bristerna i den nya lagstiftningen anser utskottet det således vara befogat med en utvärdering av jaktlagens hittillsvarande tillämpning med särskild inriktning på de små jakträttsinnehavarnas ställning. Vad utskottet anfört med anledning av motion Jo833 yrkande 1 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Med det anförda avstyrks motion Jo833 yrkandena 2 och 3 i den mån den inte kan anses tillgodosedd med vad utskottet anfört.

dels att utskottets hemställan under 3 bort ha följande lydelse:

3.beträffande *översyn m.m. av den nya jaktlagen*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo833 yrkande 1 och med avslag på motion 1988/89:Jo833 yrkandena 2 och 3 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

2. Älgjakten inom renskötseområdet (mom.4)

1989/90:JoU4

Annika Åhnberg (vpk) och Åsa Domeij (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Det ankommer" och slutar med "och Jo874." bort ha följande lydelse:

Utskottet delar vänsterpartiet kommunisternas uppfattning att övergången till reglerad älgjakt inom renskötseområdet medfört oförutsedda konsekvenser. Den rättstillämpning som innebär att samma områden registreras både av jaktvårdsområden och av samer har medfört sådana motsättningar mellan de olika jägargrupperna att jaktsäkerhetsarbetet försvärats, jaktvärden och avskjutningskontrollen försämrats. När kommande jaktsäsongers erfarenheter föreligger kan det enligt utskottets mening finnas skäl att låta utvärdera reglerna för jakten inom renskötseområdet. I samband därmed bör förslag lämnas till åtgärder som kan anses påkallade. Vad utskottet anfört med anledning av motion Jo874 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna. Med det anförda kan motionerna Jo833 yrkande 4 och Jo842 i allt väsentligt anses tillgodosedda.

dels att utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4.beträffande älgjakten inom renskötseområdet

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo874 och med avslag på motionerna 1988/89:Jo833 yrkande 4 och 1988/89:Jo842 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

3. Vårvinterjakt på sjöfågel (mom.7)

Karl Erik Olsson (c), Sven Eric Lorentzon (m), Jens Eriksson (m), Lennart Brunander (c) och Carl G Nilsson (m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 8 börjar med "Utskottet har " och slutar med "827 avstyrks." bort ha följande lydelse:

I likhet med vad som anförs i motion Jo827 anser utskottet att en tidig vårjakt förbehållen den bofasta skärgårdsbefolkningen inte i något avseende skulle kunna vara till skada för sjöfågelbestånden. En sådan jakt bör genomföras under kort tid och årligen anpassas till islossningen i skärgårdsområdet. En tidig jakt kan inte väntas medföra störningar i fåglarnas häckning. Begränsas jakten till hanfågel kommer endast det befintliga överskottet av sådan fågel att skattas. Detta innebär enligt utskottets mening att sådan jakt saknar biologisk betydelse för de arter som kan komma i fråga. Vad utskottet anfört med anledning av motionen bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 7 bort ha följande lydelse:

7.beträffande vårvinterjakt på sjöfågel

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo827 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

4. Viltskador (mom.8)

1989/90:JoU4

Karl Erik Olsson (c), Sven Eric Lorentzon (m), Jens Eriksson (m), Lennart Brunander (c) och Carl G Nilsson anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "I avvaktan" och slutar med "Motionerna avstyrks." bort ha följande lydelse:

Sverige har förmodligen aldrig tidigare haft så stor del av sin yta täckt med växande skog, och aldrig förr har skogsförrådet nått upp till en så imponerande storlek. Jämsides med denna skogliga utveckling och framför allt på grund av de skogsvårdsmetoder som tillämpats har älg- och rådjursstammarna vuxit mycket kraftigt. Betetrycket har enligt utskottets mening nu blivit så stort att stora arealer av främst tallungskog fått svåra skador. Skadorna kommer att leda till avsevärda tillväxtförluster och dålig kvalitet. Skall skogsbruket kunna satsa på kvalitetsvirke och lövskogsskötsel måste jaktarrendatorer, myndigheter och markägare gemensamt söka lösningar som kommer till rätta med problemet. Mot bakgrund av det anförda bör möjligheterna till ersättning för de skador som orsakas av den tilltagande viltstammen förbättras. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna Jo324 yrkande 9 och Jo727 yrkande 1 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 8 bort ha följande lydelse:

8.beträffande *viltskador*

att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Jo324 yrkande 9 och 1988/89:Jo727 yrkande 1 ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

5. Fällavgifter och omplantering (mom.9)

Sven Eric Lorentzon, Jens Eriksson och Carl G Nilsson (alla m) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 10 börjar med "Med samma" och slutar med "yrkande 2." bort ha följande lydelse:

Länsstyrelserna har att själva svara för att med fällavgifter finansiera bidrag till skogsvårdsåtgärder som föranletts av viltskador. Utskottet kan dock konstatera att dessa bidrag omgärdats med sådana restriktiva bestämmelser att de i de flesta fall inte kan utgå. Därmed har det ekonomiska trycket mot fällavgifterna och därmed jägarna uteblivit. Detta står inte i överensstämmelse med utskottets önskemål om att viltet och jägarna måste svara för en större del av skadorna. Fällavgifterna bör således finansiera återplanteringen och därmed ge jägarna ett ekonomiskt incitament för att hålla viltstammen nere. Medel ur viltskadefonden skall därför utgå till omplanteringar som utdöms på grund av betesskador orsakade av vilt. Vad utskottet anfört med anledning av motion Jo727 yrkande 2 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 9 bort ha följande lydelse:

1989/90:JoU4

9.beträffande *fällavgifter och omplantering*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo727 yrkande 2 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

6. Varg och björn (mom.13)

Annika Åhnberg (vpk) och Åsa Domeij (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 11 börjar med "Utskottet har " och på s. 12 slutar med "utskottet anfört." bort ha följande lydelse:

Utskottet har — — — (= utskottet) — — — arter (1988/89:JoU13). Redovisade åtgärder och överväganden innebär dock inte att de utrotningshotade djurens situation till alla delar kan anses vara bra eller ens godtagbar. Bland de hotade svenska djurarterna har vargen sedan fridlysningen 1965 haft en rättsligt svag ställning. Undantagen från fredning har varit flera och inte förrän 1988 erhöll naturvårdsverket ensam behörighet att meddela dispens från denna. För att undanröja alla missförstånd bör det enligt utskottets mening slås fast att det inte finns någon som seriöst förespråkar en stor och okontrollerad vargstam i Sverige. I stället gäller det att skapa goda betingelser för de djur som på ett naturligt sätt stationerat sig här och därigenom utveckla en acceptabel och livskraftig stam. För främjandet av denna utveckling bör ekonomiskt stöd ges till projekt som syftar till att återskapa en fast vital vargstam. Även våra kunskaper om björnen behöver förbättras. Efter det att avlysningsjakten började tillåtas har behovet av kunskaper ökat, och i dag föreligger stora svårigheter för naturvårdsverket vid tillståndsgivningen. I linje med ovan åberopade särskilda handlingsprogram för vård av hotade arter bör stöd utgå bl.a. till det björnprojekt som startades 1984. Den fortsatta verksamheten inom detta projekt beräknas omfatta märkning av björnar, pejling av de märkta djuren samt bearbetning och redovisning av material. Arbetet torde bl.a. ge ett förbättrad underlag för bedömning av avskjutningstillgång på björn i samband med naturvårdsverkets tillståndsgivning. Vad utskottet anfört med anledning av motionerna Jo762 och Jo791 bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 13 bort ha följande lydelse:

13.beträffande *varg och björn*

att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Jo762 och 1988/89:Jo791 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

7. Bidrag till Jägarnas riksförbund - Landsbygdens jägare (mom.14) 1989/90:JoU4

Karl Erik Olsson (c), Lennart Brunander (c), Annika Åhnberg (vpk) och Åsa Domeij (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 12 börjar med "I 41 §" och slutar med "och Jo897." bort ha följande lydelse:

Jägarnas riksförbund - Landsbygdens jägare och Svenska jägareförbundet utför ett omfattande och för samhället nödvändigt viltvårds- och miljövårdsarbete. Organisationerna har också samhällets uppdrag att utföra och administrera all erforderlig utbildning och provtagning inom jaktens område. Skillnaden i resurser som kommer de båda organisationerna till del kan dock enligt utskottets mening inte sägas motsvaras av arbetsuppgifternas fördelning. Riksförbundet har inte fått ett ekonomiskt stöd som motsvarar organisationens arbetsinsats i dessa allmännyttiga sammanhang. Utskottet kan således ansluta sig till de i motionerna Jo828 och Jo897 framförda kraven på ett ökad bidrag till riksförbundet. Detta bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 14 bort ha följande lydelse:

14. beträffande *bidrag till Jägarnas riksförbund - Landsbygdens jägare*

att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Jo828 och 1988/89:Jo897 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

8. Blyhagel (mom.15)

Annika Åhnberg (vpk) och Åsa Domeij (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Med stöd" och slutar med "och Jo858." bort ha följande lydelse:

Varje år sprids nästan 1000 ton bly i naturen via jakt och sportskytte. Endast en liten del hamnar i villebråd. Det mesta faller ned på marken och i sjöar. Där orsakar det problem i form av bl.a. blyförgiftning hos sjöfågel. Ett bra alternativ till blyhagel är stålhagel som inte ger samma negativa miljöpåverkan. En frivillig övergång till stålhagel vore önskvärd. Med hänsyn till den långsamma utvecklingen torde dock ett förbud mot blyhagel behöva införas inom en snar framtid. Med det anförda ansluter sig utskottet till vad som anförts i motionerna Jo707 och Jo858. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 15 bort ha följande lydelse:

15.beträffande *blyhagel*

att riksdagen med anledning av motionerna 1988/89:Jo707 och 1988/89:Jo858 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört,

Åsa Domeij (mp) anser

dels att den del av utskottets yttrande som på s. 13 börjar med "Utskottet har" och slutar med "således motionen." bort ha följande lydelse:

I likhet med motion Jo805 anser utskottet att administrationen av jaktkortsregistret är en statlig angelägenhet och att en statlig myndighet bör överta ansvaret för denna verksamhet. I första hand torde postverkets adressregister komma i fråga. Vad utskottet anfört med anledning av motionen bör ges regeringen till känna.

dels att utskottets hemställan under 17 bort ha följande lydelse:

17.beträffande *jaktkortsregister*

att riksdagen med anledning av motion 1988/89:Jo805 som sin mening ger regeringen till känna vad utskottet anfört.

Särskilt yttrande

Blyhagel

Lars Ernestam och Håkan Holmberg (båda fp) anför:

Betänkandet motiverar inte på ett rimligt sätt varför motionsyrkandena om förbud mot blyhagel avslagits.

Vi har inte kunnat ställa oss bakom yrkande om förbud eftersom frågorna om blyhagels miljökonsekvenser inte är tillräckligt utredda. Genom dessa hagel sprids en relativt stor mängd bly i naturen. Det är angeläget att berörda myndigheter tillsammans med jägarorganisationerna utreder möjligheterna att drastiskt minska användningen av blyhagel och därvid också redovisar konsekvenserna av en övergång till hagel som förorsakar mindre skada i miljön.